

ԼԱՌԻԱ ԱՎԱԳՅԱՆ

ԴԱՐՁՎԱԾՔՆԵՐԸ ՋԻՎԱՆՈՒ ՍՏԵՂԾԱԳՈՐԾՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐՈՒՄ

DOI: 10.24234/journalforarmenianstudies.v4i71.203

ԱՄՓՈՓՈՒՄ

Ջիվանու ստեղծագործություններում իրենց ուրույն տեղն ունեն դարձվածքները, որոնք բառապաշարի կարևոր և յուրահատուկ մասն են կազմում: Ջիվանու դարձվածքային արտահայտությունները քննելիս նախապատվություն չենք տվել դասակարգման այս կամ այն հենքի վրա կառուցվող և առ այսօր էլ տարակարծություն պարունակող լեզվաբանական որևէ տեսակետի: Դիտարկելով Ջիվանու դարձվածքային հարադրությունները՝ փորձել ենք արժևորել դրանց իմաստային և ոճական նշանակությունը: Եվ որպես հետևություն, վստահաբար կարող ենք ասել, որ դրանց մի մասը՝ որպես Ջիվանու անհատական մտածողությունը բնութագրող ինքնատիպ լեզվական միավորներ, իրավամբ կարող են համարվել հեղինակային և որպես ժողովրդախոսակցական ոճին ու գեղարվեստական-փիլիսոփայական ժանրին պատկանող կայուն կապակցություններ՝ համարել հայոց լեզվի դարձվածային արտահայտությունների ցանկը:

Բանալի բառեր և արտահայտություններ: Հայոց լեզու, Ջիվանի, դարձվածք, դարձվածային արտահայտություն, սոմատիկ դարձվածքներ, բառապաշար, խոսքի արտահայտչականություն և պատկերավորություն:

ՆԵՐԱԾՈՒԹՅՈՒՆ

Դարձվածքների բնութագրման հարցերում մինչև այսօր հայ լեզվաբանության մեջ չի ձևավորվել միասնական տեսակետ. լեզվական ո՞ր միավորները կարելի է դարձվածք համարել: Որպես ընդհանուր սահմանում մեծամասամբ ընդունվում է հետևյալը. «Դարձվածք է կոչվում փոխաբերական-

այլաբանական միասնական իմաստ ունեցող ամեն մի կայուն բառային անբաժանելի, պատրաստի վերարտադրելի կապակցությունը» (**Զահուկյան Գ., Աղայան Է., Առաքելյան Վ., Քոսյան Վ., 1980**): Լեզվաբանների մի մասն էլ լայնացնում է դարձվածքների շրջանակը՝ նրանց շարքի դասելով առածները, ասացվածքները, թևավոր խոսքերն (աֆորիզմները) ու արտահայտությունները (**Եզեկյան Լ. 2003**): Ի տարբերություն ավանդական սահմանման՝ Վ. Համբարձումյանը տալիս է հետևյալ սահմանումը. «Դարձվածային միավորը մեկից ավելի բառերի հարադրական կամ կապակցական այնպիսի բաղադրություն է, որն աչքի է ընկնում բաղադրիչների իմաստային սերտությամբ, մթագնումով, վերաիմաստավորումով, այդ նույն բաղադրիչների բազմազանությամբ, անփոխարինելիությամբ, միասնությամբ, ինչպես նաև ֆունկցիոնալ-ոճական նպատակամղվածությամբ և կողմնորոշվածությամբ» (**Համբարձումյան Վ., 2013**): Դարձվածքները խոսքը պատկերավոր կերպով ոճավորող, խոսքին սեղմություն, հակիրճություն, հուզաարտահայտչական երանգ, վերաբերմունքային լիցք հաղորդող լեզվական միջոցներ են: Առօրյա-խոսակցական ոճին բնորոշ բառային այս միավորներն արտացոլում են ժողովրդի ազգային մտածողությունը, աշխարհաճանաչումը, բարքերը, կենցաղը և նպաստում են լեզվի ժողովրդայնությանը:

ՄԵԹՈՂԱԲԱՆՈՒԹՅՈՒՆ

Ներկա հոդվածում հետազոտությունը և ուսումնասիրությունը կատարելիս կիրառել ենք համալիր քննության, վերլուծության և համադրման մեթոդներ:

ՔՆՆԱՐԿՈՒՄ

Զիվանու ստեղծագործություններում իրենց առանձնահատուկ տեղն ունեն դարձվածքները: Դիտարկելով Զիվանու դարձվածային արտահայտությունները՝ փորձել ենք արժևորել դրանց իմաստային և ոճական նշանակությունը: Քննության առարկա ենք դարձրել այնպիսի դարձվածային իրողությունները (կապակցությունները), որոնց արտահայտած ընդհանուր իմաստը դադարում է բառակապակցային միավորների (բաղադրիչների) ուղղակի իմաստների

մեխանիկական գումարը լինելուց, և որոնք իրենց փոխաբերական-այլաբանական իմաստը ձեռք են բերում լեզվական այլ միավորների հետ շարահյուսորեն իմաստակիր ամբողջություն կազմելու դեպքում միայն: Դրանք դիտարկել ենք ոչ թե որպես մեկուսի բառային կազմություններ, այլ քերականական և շարահյուսական այնպիսի ամբողջություններ, որոնք կկորցնեն իրենց փոխաբերական իմաստը, եթե դիտարկվեն վերաիմաստավորումը պայմանավորող համատեքստային այլ բառերի շարակարգից դուրս:

Խոսքի պատկերավորությունը և արտահայտչականությունն էլ ավելի ընդգծելու համար հեղինակներն աշխատում են գործածել առօրեական, առավել մատչելի բառեր, իսկ այդպիսի բառերից են մարմնի մասերի անունները: Ջիվանու ստեղծագործություններում քիչ չեն սոմատիկ դարձվածքները (մարդու մարմնի մասերի անուններով կառուցված): Օրինակ՝ **գլխից անցնել**-կյանքից ձեռ քաշել, կյանքը չխնայել. «Պատերազմ կա Հայաստանում//...Յուր գլխից անցնողը թող գա» (**Ջիվանի**, 1988), **սրտին չոքել**-ճնշել, նեղը գցել. «Չոքել են սրտիս ցավերն ընդհանուր» (**Ջիվանի**, 1988), **թևի տակ առնել**-նեցուկ կանգնել, հովանավորել, խնամել, պահել. «...Կառնի (Ռուսաստանը-Լ. Ա.) ողջ հայերուն յուր թևի տակ» (**Ջիվանի**, Թ. Պողոսյան, 1996), **լեզվի վրա սանձ դնել**-քիչ խոսել, խոսքերը չափավորել. «Ո՛վ կին...Լեզվիդ վրա սանձ դիր, մի խոսիլ վրաս» (**Ջիվանի**, Թ. Պողոսյան, 2009), **տիկ դառնալ և ուրիշին անել՝ դարձնել բերան** - թաքնված մնալով մեկին մի բան անել տալ, կամքը թելադրել՝ նրան դարձնելով խոսափող. «Դուք (իսլամի որդիներ, թուրքեր-Լ.Ա.) տիկ եղել, քրդին շինել եք բերան» (**Ջիվանի**, Թ. Պողոսյան, 1996), **երես առնել** - չափը կորցնել, լաիրշանալ, լկտիանալ. «Սխալվեցա տեղիք տվի անմիտին// Երես առավ, ելավ նստավ իմ ուսին» (**Ջիվանի**, 1988), **գլխին կրակ մաղել** (=գլխին կրակ թափել)-մեկի վրա սաստիկ բարկանալ, զայրանալ, կատաղել. «Ո՛հ, թշնամիս չընկնի չար լեզվի տակ// Ամեն կողմից գլխին կմաղեն կրակ» (**Ջիվանի**, 1988) :

Դարձվածքների բաղադրիչների կայունությունն ու անփոփոխելիությունը դարձվածքների կառուցվածքային-ոճական յուրահատկություններից է: Սակայն,

երբեմն ոճական նպատակադրմամբ կամ հեղինակային նախասիրությամբ գրողները կատարում են տարբեր բնույթի փոփոխություններ՝ թուլացնելով կամ ուժեղացնելով դարձվածքի կամ արտահայտության պատկերավորության աստիճանը: Փոփոխությունները կարող են լինել ինչպես բառային կազմի, նրանց արտահայտած իմաստների, այնպես էլ բաղադրիչների շարահյուսական առումով: Այս երևույթը նկատելի է **Ջիվանու ստեղծագործություններում**: Օրինակ՝ **վար ձգել(=վար զարկել)**- պարսավել, արժեքն իջեցնել, վատաբանել. «Մնանք միշտ իրարու օգնական, մնանք//Ոչ թե ուզենք ձգել մեկս մեկու վար» (**Ջիվանի**, 1988), **գլխին կրակ մաղել (=գլխին կրակ թափել)**-մեկի վրա սաստիկ բարկանալ, զայրանալ, կատաղել. «Ո՛հ, թշնամիս չընկնի չար լեզվի տակ//Ամեն կողմից գլխին կմաղեն կրակ» (**Ջիվանի**, 1988), **սարը տեղից հանել (=սարեր շուռ տալ)**- վիթխարի գործեր կատարել. «Ժողովուրդի հետը չի լինի կատակ//Թե միացավ, սարը տեղից կհանել» (**Ջիվանի**, 1988), **սևերես անել (=անել սև երես)**- ամոթով թողնել. «...նրանց (բարեկամների-Լ.Ա.) մոտ ինձի արիր սև երես» (**Ջիվանի**, 1988):

Ջիվանու դարձվածային արտահայտությունների մի ստվար մասն այսօր էլ գործածվում է ժողովրդախոսակցական լեզվում կամ այլ գրողների ստեղծագործություններում: Օրինակ՝ **գաղափարին հարմար գալ**- կարողություններին համապատասխանել, գաղափարին հարմարել. «Գաղափարիս հարմար գալով, կերգեմ հայ ու Հայաստան» (**Ջիվանի**, 1988), **կյանքը տալ**- զոհաբերել. «...պապերս կյանքերն են տվել //Որ իրանց կրոնը պաշտեն անարգել» (**Ջիվանի**, 1988), **ցավ ճարել**- հոգսի տակ ընկնել. «Իզուր սիրո վերջը, ...մարդ կճարե ցավ» (**Ջիվանի**, 1988), **կաղ ու ծուռ շլինք լինել**- խեղճ լինել. «Մեր գոյության վնաս գործերը ատենք//Որ չլինենք կաղ ու ծուռ շլինք» (**Ջիվանի**, 1988), **վար ձգել(=վար զարկել)**- պարսավել, արժեքն իջեցնել, վատաբանել. «Մնանք միշտ իրարու օգնական, մնանք//Ոչ թե ուզենք ձգել մեկս մեկու վար» (**Ջիվանի**, 1988), **հուղա լինել**- դավաճանել. «...Դավաճան հուղա կլինենք, թե որ նրանց (մեր լեզուն ու եկեղեցին-Լ.Ա.) ուրանանք» (**Ջիվանի**, 1988),

խորհուրդ լուծել, բանալ -բացահայտել. «Բազում երեսանի գիրք ես, տիեզերք//...Մուգ խորհուրդդ լուծել, բանալ չի լինի» (**Ջիվանի**, 1988), **խելք ճարել**(=**խելքի գալ**)-իմաստնանալ, խելացի, խելահաս դառնալ, **ճամփից հանել** - շեղել. «Քնած եք, արթնացեք ու **խելք ճարեցեք**» (**Ջիվանի**, 1988), «...Ե՞րբ պիտի **խելքի գանք**...Որ այդ գազանը (գաղթականությունը-Լ.Ա.) մեզ **ճամփուց չհանե**» (**Ջիվանի**, 1988), **խաղալիք դառնալ** - ծաղրի առարկա դառնալ. «Երբ որ ունի (ազգը-Լ.Ա.) իրան սեփական լեզու// Նա **չի դառնար** օտար ազգաց **խաղալիք**» (**Ջիվանի**, 1988), **գերեզման մտնել**-մեռնել, թաղվել. «Ինչպես հայ ծնար մորից//**Հայ մտիր գերեզմանը**» (**Ջիվանի**, 1988), **արմատ գցել**-արմատավորվել, հաստատվել, հիմնավորվել. «Ադամա լեզուն ես հաստատ// Ծիր, ծաղկիր, **գցիր արմատ**» (**Ջիվանի**, 1988), **տանկ ու տնազ անել**-ծաղրել, ծամածռել. «Քաջ բազեին **տանկ ու տնազ է անում** (ագռավը-Լ.Ա.)» (**Ջիվանի**, 1988), **գրող չափել**- ձեռքով մեկին հանդիմանական-արհամարհական շարժում անել. «Ճանճերը ուղտերուն **գրող են չափում**» (**Ջիվանի**, 1988), **ձեռքի տակ մնալ** - դառնալ մեկին ենթակա. «Մնացածն էլ **այլոց ձեռքի տակ մնաց**» (**Ջիվանի**, 1988), **սրտին դանակ դնել**-սաստիկ վշտացնել, տխրեցնել, խոցել, **սև անել**-փչացնել, հարամել. «...խեղճերուս **սրտին դրիր դանակ**//Զատիկներս **սև արիր** (մարտ ամիս-Լ.Ա.)» (**Ջիվանի**, 1988), **մուխը մարել**-տունը քանդել, օջախը մարել. «Սուգ պահելով դու **մեր մուխը մարեցիր**» (**Ջիվանի**, 1988), **կամ ու կաս (կաց) անել** - խոսքը դետուդեն գցել. «Ջիվանս կպահեմ մաքուր ծոմ ու պաս// Որ չխոսես ինձ դեմ (զատիկ-Լ.Ա.), **չանես կամ ու կաս**» (**Ջիվանի**, 1988), **ջարդ ու հալածանք ուտել**-կոտորվել. «Արաբացիք ձեր պապերից ...**Կերել են ջարդ ու հալածանք**» (**Ջիվանի**, 1988), **թև ու թիկունք լինել**-պաշտպանել, նեցուկ լինել. «Գնա **եղիր թիկունք ու թև** հայերուն» (**Ջիվանի**, 1988), **Պիղատոսի վճիռ տալ**-երկդիմի, կեղծավոր վճիռ կայացնել, **աչք խփել**-աչք փակել, չնկատելու տալ. «**Պիղատոսի վճիռ կուտա** (Եվրոպան-Լ.Ա.) **խփելով յուր աչքերը**» (**Ջիվանի**, 1988), **թև թևի տալ** - իրար օգնել, իրար գրկել, իրար թևանցուկ անել. «Կռունկները խումբ-խումբ, **թև-թևի տված...**» (**Ջիվանի**, 1988), **ատամին խփել**-փորձարկել, փորձելով

հասկանալ. «Ամեն մարդ խփում է մեզ յուր ատամին» (**Ջիվանի**, 1988), **գործ տեսնել**-իրականացնել, իրագործել. «Անվայել գործ տեսան երկու հարևան» (**Ջիվանի**, 1988), **գլխի ճարը տեսնել**-դժվար՝ անելանելի վիճակից դուրս գալու, փրկվելու միջոց գտնել. «Թշվառ, եղկելի մարդ, գլխիդ ճարը տես» (**Ջիվանի**, 1988), **գայլի գլխին ավետարան կարդալ**-խրատել, ապարդյուն ջանալ մեկին ուղիղ ճանապարհի բերել, **բռունցք ցույց տալ**-սպառնալ, վախեցնել, ահաբեկել. «Գայլի գլխին ավետարան կարդալով չի զսպվի//Նրան պետք է բռունցք ցույց տալ, որ վախիցը ընկճվի» (**Ջիվանի**, 1988), **ցեց ընկնել**-քայքայվել. «Արդեն մեջդ ցեց է ընկել...հին սառույց» (**Ջիվանի**, 1988), **գառան մորթի առնել (հագնել)** - միամիտ ձևանալ. «Գայլը գառան մորթի առած մտել է մարդկության մեջը (**Ջիվանի**, 1988), **գրիչ վերցնել**- գրել, գրի առնել. «Ամեն մի գրիչ վերցնող չի կարող լինել հոռետոր» (**Ջիվանի**, 1988), **փայտը ձեռքում պահել**-զգոն, աչալուրջ լինել. «Կծողին բարեկամ լինենք, փայտը պահենք ձեռքներումս» (**Ջիվանի**, 1988), **ճանապարհին քար գցել**-խոչընդոտել, խանգարել. «Քար է գցում (քաջ հարևանը-Լ.Ա.) ճանապարհիս առջև...» (**Ջիվանի**, 1988), **հում-հում կուլ տալ** -հեշտությամբ մեկին հաղթել, ոչնչացնել. «Թե չլինի օրենք, կրթություն, ուսում//Ուժեղը անուժին կուլ կուտա հում-հում» (**Ջիվանի**, 1988), **գրողի ծոցը գնալ** -սատանայի բաժին դառնալ, դժոխք գնալ. «Երբ ծերանաս, գրողի ծոցը գնա...» (**Ջիվանի**, 1988), **ցեց լինել**-հոգեպես չարչարել, տանջել. «Սերը ցեց է եղել ջանիս» (**Ջիվանի**, 1988), **քար քաշել**-չարաչար աշխատել. «Գիտունի հետ քար քաշելը հեշտ է խիստ...» (**Ջիվանի**, 1988), **սևերես անել**-ամոթով թողնել. «...նրանց (բարեկամների-Լ.Ա.) մոտ ինձի արիք սև երես» (**Ջիվանի**, 1988), **սարը տեղից հանել (=սարեր շուռ տալ)**-վիթխարի գործեր կատարել. «Ժողովուրդի հետը չի լինի կատակ//Թե միացավ, սարը տեղից կհանե» (**Ջիվանի**, 1988), **տունը քանդել**-մեծ վնաս հասցնել. «Լսածը չդատած թերուս հանճարը//Խոսելով կքանդե շատերի տունը» (**Ջիվանի**, 1988), **սրտի մեջ կրակ գցել** - մտատանջել, հուզմունք պատճառել. «...Դուն ձգել ես սրտիս մեջը վառ կրակ» (**Ջիվանի**, 1988), **երկար արև**

ունենալ -երկար ապրել. «...Մեր բախտից **ունեցար** շատ **երկար** **արև**» (Ջիվանի, 1988), **հողին պահ տալ**-թաղել. «Մուշեղի մարմինը **հողին պահ տվին**» (Ջիվանի, Թ. Պողոսյան, 2009) և այլն:

ԵԶՐԱԿԱՑՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

Դժվար չէ նկատել, որ դարձվածային կապակցությունների այս շարքում կան և՛ նույնությամբ ժողովրդախոսակցականների հետ համընկնող, և՛ մասնակի փոփոխությունների ենթարկված տարբերակներ, որոնցից մի քանիսը բարբառային են կամ փոխառյալ: Եվ սա բնական է, քանի որ դրանք՝ որպես ժողովրդականություն վայելող հեղինակի անհատական մտածողությունը բնորոշող լեզվական միջոցներ, չէին կարող չհամապատասխանել ժամանակաշրջանի ժողովրդախոսակցական լեզվի և ոճի առանձնահատկություններին: Եվ որպես հետևություն՝ վստահաբար կարող ենք ասել, որ դրանց մի մասը՝ որպես Ջիվանու անհատական մտածողությունը բնութագրող ինքնատիպ լեզվական միավորներ, իրավամբ կարող են համարվել հեղինակային և որպես ժողովրդախոսակցական ոճին ու գեղարվեստական-փիլիսոփայական ժանրին պատկանող կայուն կապակցություններ՝ համարել հայոց լեզվի դարձվածային արտահայտությունների ցանկը:

ԳՐԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ

1. **Բեդիրյան Պ. (2011)**, Հայերեն դարձվածքների ընդարձակ բառարան, Երևան, ԵՊՀ հրատ.:
2. **Եգեկյան Լ.(2003)**, Հայոց լեզվի ոճագիտություն, Երևան, Երևանի համալս. հրատ.:
3. **Համբարձումյան Վ. (2013)**, Հովհան Մամիկոնյանի «Տարոնի պատմության» լեզուն և ոճը, Երևան, ՀՀ ԳԱԱ «Գիտություն» հրատ.:
4. **Սուքիասյան Ա., Գալստյան Ս. (1975)**, Հայոց լեզվի դարձվածաբանական բառարան, Երևան, ԵՊՀ հրատ.:

5. **Ջահուկյան Գ., Աղայան Է., Առաքելյան Վ., Քոսյան Վ. (1980)**, Հայոց լեզու, Մ. 1, Պրակ Ա, Երևան, «Լույս» հրատ.:
6. **Ջիվանի (1988)**, Երգեր, Գրական-գեղարվեստական հրատարակություն, Երևան, «Սովետական գրող» հրատ.:
7. **Ջիվանի (1996)**, Անհայտ երգեր (բանաստեղծություններ), աշխատասիրությամբ Թ. Պողոսյանի, Երևան, «Հայաստան» հրատ.:
8. **Ջիվանի (2009)** (Աշուղ Ջիվանի), Անհայտ երգեր, աշխատասիրությամբ Թ. Պողոսյանի, Երևան, «Լուսակն» հրատ.:
9. **Виноградов В. (1971)**, О теории художественной речи, Москва, Изд. “Высшая школа”.

REFERENCES

1. **Bediryan P. (2011)**, Hayeren dard'vac'qneri y'ndard'ak bar'aran /Unabridged Dictionary of Armenian Phraseological Units/, Yerevan, YSU ed.
2. **Yezekyan L. (2003)**, Hayoc lezvi otwagitowt'yown /Stylistics of the Armenian Language/. Yerevan. YSU ed.
3. **Hambardzumyan V. (2013)**, Hovhan Mamikonyani «Taroni patmowt'yan» lezown & otwy' /The Language and Style of Hovnan Mamikonyan's “History of Taron”/, Yerevan, Armenian SSR Academy of Science, “Gitutyun” ed.
4. **Suqiasyan A., Galstyan S. (1975)**, Hayoc lezvi dard'vac'abanakan bar'aran /Phraseological Dictionary of the Armenian Language/, Yerevan, YSU ed.
5. **Jahukyan G., Aghayan E., Araqelyan V., Qosyan V. (1980)**, Hayoc lezow /The Armenian Language/, Part 1, Volume A, Yerevan, “Luis” ed.
6. **Jivani (1988)**, Erger /Songs/, Yerevan, “Sovetakan grogh” ed.
7. **Jivani (1996)**, Anhayt erger (banasteghc'owt'yownner) /Unknown Songs (Poems)/, compiled by T. Poghosyan, Yerevan, “Hayastan” ed.

8. **Jivani (Ashugh Jivani) (2009)**, Anhayt erger /Unknown Songs/, compiled by T. Poghosyan, “Lusakn” ed.
9. **Vinogradov V.V. (1971)**, O teorii khudozhestvennoy rechi /On the Theory of Artistic Language/, Moscow, Vysshaya Shkola ed.

Laura Avagyan

Phraseological units in Jivani’s works

Conclusion

Keywords and expressions: *the Armenian language, Jivani, phraseological units, phraseological expressions connected with body parts, vocabulary, speech expressiveness and imagery.*

Phraseological units hold a significant place in Jivani’s works and are an important and unique feature of the vocabulary. To further emphasize the figurative and expressive nature of his language, Jivani uses phraseological units connected with body parts. The stability and invariability of components of phraseological units are important structural and stylistic features. However, sometimes, for stylistic purposes or according to his preferences, Jivani makes various changes, weakening or strengthening the figurativeness of phraseological units.

When considering phraseological units used by Jivani, we did not give preference to particular linguistic approaches that are still controversial and are based on different classifications. During the analysis of Jivani’s phraseological units, we have tried to evaluate their semantic and stylistic significance. As it becomes obvious, some of them, which characterize Jivani’s way of thinking, can justifiably be considered part of the author’s unique style. Besides, they should be regarded as fixed expressions belonging to a vernacular and colloquial style, as well as to the literary-philosophical genre, and complement the list of phraseological expressions of the Armenian language.

Лаура Авакян

Фразеологизмы в произведениях Дживани**Заключение**

Ключевые слова и выражения: армянский язык, Дживани, фразеологические выражения, соматические выражения, словарный запас, выразительность и образность речи.

Особое место в произведениях Дживани занимают фразеологизмы, которые являются важной и уникальной частью лексики. Чтобы подчеркнуть образность и выразительность речи, автор использует повседневные, обыденные слова и выражения, как, например, названия частей тела. В произведениях Дживани много соматических выражений (построенных на названиях частей человеческого тела). Стабильность и неизменность компонентов фразеологических выражений являются одной из их структурно-стилистических особенностей. Однако иногда, в стилистических целях или в соответствии с авторскими предпочтениями, писатель вносит различные изменения, ослабляя или усиливая образность выражений.

При рассмотрении фразеологизмов Дживани мы не отдали предпочтение какой-либо лингвистической точке зрения, основанной на той или иной классификации, которая до сих пор считается спорной. Анализируя фразеологические выражения Дживани, мы попытались оценить их семантико-стилистическую значимость. В результате можно с уверенностью сказать, что некоторые из них, как оригинальные языковые единицы, характеризующие индивидуальное мышление Дживани, по праву могут считаться авторскими и, как устойчивые выражения, принадлежащие к народно-разговорному стилю и художественно-философскому жанру, дополняют список фразеологических выражений армянского языка.

Լաուրա Ավագյան - Բանասիրական գիտությունների թեկնածու, ՀՊՄՀ սկզբնական կրթության ֆակուլտետի Ա. Տեր-Գրիգորյանի անվ. մայրենիի և նրա դասավանդման մեթոդիկայի ամբիոնի դոցենտ: Գիտական հետաքրքրությունները՝ ժամանակակից հայոց լեզու, ոճագիտություն և խոսքի մշակույթի հիմնահարցեր, տեքստագիտության և խոսքի զարգացման հիմնախնդիրներ, ինքնուրույն ընթերցանության հիմնահարցեր: Հեղինակ է դասագրքերի, 15 ուսումնաօժանդակ ձեռնարկի, ավելի քան 40 հոդվածի: Lauraavakian@mail.ru

Лаура Авакян – Кандидат филологических наук, доцент на кафедре армянского языка и методики его преподавания имени А. Тер-Григоряна, АГПУ имени Х. Абовяна. Научные интересы: современный армянский язык, основы стилистики и культуры речи, основы анализа текста и развития речи, основы самостоятельного чтения. Автор учебников, 15 учебных пособий и более 40 статей. Lauraavakian@mail.ru

Laura Avagyan – PhD in Philology, Associate Professor at Kh. Abovyan ASPU, Primary Education Faculty, Department of Armenian Language and Methods of Teaching named after A. Ter-Grigoryan. Research interests: Modern Armenian, fundamentals of stylistics and rhetoric, fundamentals of textual analysis and speech development, fundamentals of reading strategies. Author of textbooks, 15 teaching manuals and more than 40 articles. Lauraavakian@mail.ru

Խմբագրություն է ուղարկվել 3.10.2025թ.

Հանձնարարվել է գրախոսության 25.10.2025թ.

Հրատարակման է ներկայացվել 14.01.2026թ.